

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

21 aprilie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Toma Nadejda,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Țigănașu Elena în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 02 noiembrie 2020, în cauza penală în privința lui

Cazacu Vitalie XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.07.2019 - 10.01.2020;

Instanță de apel: 14.09.2020 - 02.11.2020;

Instanță de recurs: 25.01.2021 - 21.04.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia (sediul Central) din 10 ianuarie 2020, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Cazacu Vitalie a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza.174 alin.(1) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit art.85 alin.(1) Cod penal, prin cumul de sentințe a fost adăugat parțial pedeapsa cu închisoare stabilită prin sentința judecătoriei Cimișlia (sediul Central) din 08 mai 2019 și i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat *în fapt* că, la data de 09 octombrie 2018, pe timp de noapte aflându-se la domiciliu său, amplasat pe XXXXX, înțelegând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, intenționat, urmărind scopul satisfacerii poftelor sexuale, știind cu certitudine vârsta minorei Garbuz Daniela, XXXXX, a întreținut cu ea un raport sexual benevol.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, prima instanță a reținut *în drept* că, fapta inculpatului întrunește elementele

constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.174 alin.(1) Cod penal.

3. Inculpatul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, urmează ai fii redusă pedeapsa deoarece a recunoscut vina, victima a pledat pentru aplicarea unui pedepse minime și în raportul sexual nu a existat violență.

Totodată, avocatul Țigănașu Elena, în ședința instanței de apel a solicitat repunerea în termen a apelului și admiterea acestuia.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, din materialele cauzei nu este clar când inculpatul a primit sentința din 20 ianuarie 2020. A indicat că inculpatul a făcut cunoștință cu sentința când se afla în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, când a fost reținut pe cauza respectivă. Reieșind din materialele cauzei se constată că la pronunțarea sentinței nu a fost prezent nici inculpatul și nici avocatul. Astfel solicită de a repune în termen cererea de apel depusă de către Cazacu Vitalie din motiv că cererea de apel a fost formulat când s-a aflat în Penitenciarul nr.1 Taraclia.

Avocatul a susținut că, în cazul dat inculpatul are dreptul la un proces echitabil. La materialele dosarului este sentința care a fost trimisă către inculpat și s-a întors înapoi cu avizul precum că nu a fost recepționată. În materialele cauzei anume semnătura lui Cazacu Vitalie când a primit această sentință lipsește. Respectiv, nu cunoaște când i-a fost adusă la cunoștință sentința contestată. De aceea, solicită instanței de judecată de a repune în termen și de a examina cererea de apel depusă de Cazacu Vitalie împotriva sentinței judecătorei Cimișlia din 10 ianuarie 2020.

4. Prin deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 02 noiembrie 2020, a fost respinsă cererea avocatului Țigănașu Elena, privind repunerea inculpatului în termenul de depunere a apelului și a fost respins apelul declarat de inculpatul Cazacu Vitalie, ca fiind depus peste termen.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a menționat că, din materialele cauzei a atestat că sentința de condamnare în cauză a fost pronunțată de judecătoria Cimișlia, sediul central la 10 ianuarie 2020, Cazacu Vitalie fiind recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art.174 alin.(1) Cod penal, cu stabilirea definitivă a pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Instanța de apel a subliniat că, ținând cont de prevederile art.402 Cod de procedură penală termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel și în speță termenul de apel începe de la data de 11 ianuarie 2020. Din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată rezultă că inculpatul Cazacu Vitalie nu a fost prezent la pronunțarea sentinței la data de 10 ianuarie 2020.

La caz, s-a constatat că apelul declarat de inculpatul Cazacu Vitalie a parvenit în adresa instanței de apel Comrat la 10 august 2020, data expedierii pe plic fiind 06 august 2020, adică peste 6 luni din momentul pronunțării sentinței, invocând diferite motive pentru a considera apelul depus în termen, însă neprezentând nici un argument în acest sens.

Prin urmare, instanța de apel a statuat că termenul de declarare a apelului de 15 zile, a expirat pentru inculpatul la data de 28 ianuarie 2020 și declarând apel la data de 06 august 2020, inculpatul Cazacu Vitalie a omis termenul legal.

În această ordine de idei, instanța de apel a conchis că, repunerea în termen se operează doar având prezente două condiții cumulative: întârzierea a fost determinată de motive întemeiate: calamitate naturală accident, boală ș.a., pe care apreciindu-le, instanța de apel va constata dacă situația invocată de apelant constituie în mod efectiv o cauză de împiedicare a declarării apelului. Admiterea repunerii în termen produce efectul apelului declarat în termen. În caz contrar, apelul va fi respins.

Astfel, termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. Termenul respectiv este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși apelul a fost declarat după expirarea termenului, acesta urmează a fi respins ca declarat peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, însă, la caz, această din urmă premisă nu s-a confirmat.

În contextul dat, instanța de apel a considerat că, apelul depus de inculpatul Cazacu Vitalie nu poate fi repus în termen, luând în considerație faptul că partea apărării nu a prezentat careva motive întemeiate în vederea circumstanțelor de ordin obiectiv, a căror producere nu depinde de voința apelantului.

Mai mult, inculpatul Cazacu Vitalie a cunoscut la data de 04 martie 2020 că a fost reținut în baza sentinței judecătoreii Cimișlia din 10 ianuarie 2020, fapt confirmat de acesta personal în ședința instanței de apel, cât și prin procesul verbal de reținere din 04 martie 2020, însă nu a reacționat imediat pentru a contesta sentința judecătorească.

Din aceste considerente instanța de apel a ajuns la concluzia respingerii ca neîntemeiate cererii apărătorului Țigănașu Elena privind repunerea în termen a apelului și ca urmare, a respins apelul declarat de către inculpatul Cazacu Vitalie ca fiind depus peste termen.

5. Avocatul Țigănașu Elena în numele inculpatului, în temeiul pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, în opinia apărării în cauza dată, nu au fost elucidate circumstanțele importante pentru justa soluționarea a acesteia și anume instanța de apel nu a stabilit cu certitudine care a fost momentul de la care începe a curge termenul de atac.

În aceste circumstanțe apărătorul a indicat că, termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui este stabilită exhaustiv prin lege, acesta având un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac. Convenția Europeană garantează dreptul fundamental al persoanei acuzate de a fi informată cu privire la natura și cauzele acuzații înaintate împotriva sa în art.6&3 lit. a), care prevede că „ Orice acuzat are, mai ales, dreptul să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și acuzația adusă împotriva sa".

Termenul de informare presupune în fapt aducerea la cunoștință acuzatului a faptelor materiale, comiterea cărora i se încredințează, precum și comunicarea calificării juridice date faptelor respective de către organele competente în virtutea dreptului penal național.

Din acest considerent, apărarea a evidențiat că, pentru justa soluționare a cauzei deferite judecării este imperios de a stabili momentul de când începe a curge termenul de atac al sentinței pentru inculpat. Pentru calcularea corectă a termenului dat trebuie să se țină cont de circumstanțele acestei cauze, întrucât calcularea corectă a curgerii termenului procedural influențează direct momentul expirării lui, concomitent ținându-se cont că, la materialele cauzei nu este anexată dovadă recepționării de către Cazacu Vitalie sau apărătorului din oficiu a copiei de pe sentință.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului declarat de către apărător menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în baza temeiurilor stipulate expres în acest articol.

Verificând alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal conchide că acestea sunt vădit nefondate, iar decizia instanței de apel este legală și întemeiată, în partea ce ține de respingerea apelului declarat de inculpatul Cazacu Vitalie ca fiind depus peste termen, or în motivarea soluției adoptate s-a specificat că, potrivit art.415 alin.(1) lit. a) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, este în drept să respingă apelul, menținând hotărârea atacată, dacă acesta este tardiv.

Conform art.402 alin.(1) Cod de procedură penală și practicii judiciare despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Mai mult, cu privire la necesitatea prezentării părților la pronunțarea integrală a sentinței, Colegiul penal ține să remarce că această chestiune este facultativă, adică părțile la dorință pot asista în ședință și primi copia hotărârii, sau ulterior se pot adresa pentru recepționarea acesteia, însă indiferent de prezentarea sau neprezentarea acestora, termenul de atac al hotărârii va decurge începând cu ziua pronunțării. Statuarea dată, rezultă din analiza coroborată a art.402, 340 și 230 Cod de procedură penală.

În același context, instanța de recurs reține că, potrivit art.231 alin.(3) Cod

de procedură penală, raportat la explicațiile date de Curtea Supremă de Justiție în deciziile sale, la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului până la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfârșească într-o zi nelucrătoare.

La calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Or, la calcularea termenului de apel determinant este constatarea momentului de la care începe să curgă acesta.

Regula generală în acest sens prevede că termenul începe să curgă pentru părți din ziua următoare în care a fost pronunțată sentința.

În cauza deferită judecării sentința Judecătorei Cimișlia, sediul Central a fost pronunțată integral la 10 ianuarie 2019, iar termenul de declarare a apelului a expirat la 28 ianuarie 2019, însă apelul declarat de inculpat a parvenit la instanța de apel la 10 august 2019, data expedierii pe plic fiind 6 august 2019 (f.d.184, vol. I).

Prin urmare, Colegiul penal investit cu soluționarea prezentului recurs ordinar, reține că instanța de apel a calculat corect termenul de utilizare a căii de atac în condițiile în care acesta este de 15 zile de la data pronunțării sentinței.

Subsidiar celor consemnate supra, Colegiul menționează că termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită exhaustiv prin lege.

Termenul respectiv este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși apelul a fost declarat după expirarea termenului, acesta urmează a fi respins ca declarat peste termen, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, însă, la caz, această din urmă premisă nu s-a confirmat.

În apel, nu s-au invocat motive întemeiate ce au determinat întârzierea declarării apelului, astfel, instanța de apel fiind în imposibilitate să repună în termen apelul.

Mai mult, conform art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Relevante în acest sens sunt și unele aspecte ale principiului securității raporturilor juridice ce se conțin în hotărârea CtEDO din 05 iunie 2012 în cauza Ghirea contra Moldovei, unde s-a statuat că: „... principiul egalității armelor, care reprezintă unul din elementele noțiunii mai largi a procesului echitabil – presupune că fiecare parte beneficiară de o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cazul în condițiile, că nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte”. Prin alte cuvinte, aplicarea regulilor referitoare la termenele limită este de natură să aducă atingere principiului egalității armelor în cazul în care părțile nu beneficiază de aceleași mijloace pentru a-și susține argumentele în fața instanței.

În acest context, Colegiul penal respinge argumentele recurentului precum că instanța de apel a evitat să aplice prevederile art.403 Cod de procedură penală. În acest sens este de menționat că, la data de 04 martie 2020 V. Cazacu a fost reținut de către agenții statului și i s-a adus la cunoștință că temeiul reținerii constă în asigurarea punerii în executare a sentinței judecătorei Cimișlia, sediul Central

din 10 ianuarie 2020, prin care în baza art.174 alin.(1) Cod penal, a fost condamnat la 5 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Cu toate acestea, inculpatul a declarat apel doar la 06 august 2020, iar dispoziția art.403 Cod de procedură penală, prevede că „Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale”.

Astfel, instanța de recurs, făcând trimitere la art.420 Cod de procedură penală, care stipulează că recursul este o cale ordinară de atac ce poate fi folosită împotriva hotărârilor pronunțate asupra fondului cauzei și nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora părțile nu au folosit calea apelului, sau apelul a fost respins ca depus peste termen, va dispune inadmisibilitatea recursului ordinar, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Țigănașu Elena în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 02 noiembrie 2020, în cauza penală în privința lui *Cazacu Vitalie XXXXX*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 20 mai 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda